

Referat fra 2. utvalgsmøte

Dato: 11.–12. juni 2025

Sted: Lysebu hotell, Oslo

Referent: Ola Berge

Til stede fra utvalget: Anders Malthé-Sørenssen, Anne Cathrin Østebø, Barbara Wasson (dag 2), Erik Johansen, Gunnar C. Aakvaag, Hilde Inntjore, Inga Strümke, Jan-Ove Færstad, Monika Nerland

Til stede fra sekretariatet: Anett Holmen, Erin Nordal, Geir Ottestad, Gertie De Fraeye, Jan Fredrik Schøyen, Ola Berge, Sigurd Jorem

Fraværende: Barbara Wasson (dag 1)

Dagsorden

1. Godkjenning av referat og dagsorden
2. Diverse orienteringer fra utvalgsleder og sekretariat
3. Status for retningslinjer, tilgang og opplæring i KI-verktøy ved norske UH
4. Diskusjon av utkast til tekst om juridiske rammer for KI i høyere utdanning. Innledning om KI-forordningen ved Tommy Tranvik
5. Diskusjon av utkast til tekst om høyere utdanning som system
6. Diskusjon av utkast til tekst om kunstig intelligente systemer
7. Diskusjon: Hvilke utfordringer og muligheter reiser KI for eksamen og sensur?
8. KIs implikasjoner for kompetansebehov og læringsutbytte i høyere utdanning. Innledning ved Sveinung Skule, med påfølgende diskusjon
9. Format for innspillsmøter og opplegg for Arendalsuka
10. Eventuelt

Sak 1: Godkjenning av referat og dagsorden

Referat fra første utvalgsmøte og dagsorden godkjent.

Sak 2: Orienteringer fra utvalgsleder og sekretariat

Utvalgsleder orienterte om at han har presentert utvalgets arbeid for Stortingets utdanningskomite, under deres avslutningsmiddag. Videre har han deltatt på Kompetansebehovsutvalgets innspillsmøte om digital kompetanse, hvor han i sitt innlegg etterspurte en analyse som tar hensyn til hele

teknologi-stacken, poengterte at KI er mer enn språkmodeller, og viste til at høyere utdanning er en av de sektorene som møter de endrede kompetansebehovene som følge av KI først – det å lære betyr noe annet i en KI-tidsalder. Utvalgsleder har også presentert utvalgets arbeid i et møte med Universitets- og høyskolerådet. I et uformelt møte med forsknings- og høyere utdanningsminister Aasland diskuterte utvalgsleder muligheten for utvalget kan komme med en delleveranse i løpet av 2025. Eventuell form og innhold på en slik delleveranse vil diskuteres i utvalget.

Sekretariatsleder presenterte skisser for opplegg til utvalgets bidrag under Arendalsuka. Diskusjon i utvalget om tema og deltakere i panelsamtalen. Hilde Inntjore vil være ordstyrer, og utvalgsleder vil delta i panelet sammen med to andre. Enighet i utvalget om at samtalen ikke bare skal handle om eksamen. Videre presenterte sekretariatsleder arbeidet med utvalgets studietur til OECDs hovedkvarter i Paris den 9.–10. oktober. Hensikten med studieturen er å få en oppdatering om pågående forskning og internasjonal politikkutvikling, diskusjoner med eksperter og egne diskusjoner i utvalget. Sekretariatet presenterte hvilke aktører man arbeider å få møter med, og la frem forslag til faglig innretning og format for arbeidsøktene under oppholdet. Utvalget diskuterte mulige tema og problemstillinger, som sekretariatet tar med seg i det videre arbeidet med forberedelsene.

Sak 3: Status for retningslinjer, tilgang og opplæring i KI-verktøy ved norske UH-institusjoner

(Saken ble flyttet til etter sak 4)

Jan Fredrik Schøyen presenterte en oppsummering av notatet om retningslinjer, tilgang og opplæring i KI-verktøy ved norske UH-institusjoner, som utvalget fikk tilsendt før møtet. Dokumentet er ment å gi utvalget et overblikk over hvordan norske universiteter og høyskoler har reagert på de senere års utvikling av kunstig intelligens, særlig sett i relasjon til kompetanse hos ansatte og studenter, retningslinjer for bruk og tilgang på KI-løsninger.

Vi har funnet retningslinjer for bruk av KI og regler om fusk på 19 av de 21 statlige UH-institusjonene, og to av tre private. Det er variasjoner i leservennlighet og logisk sammenheng, men hovedinntrykket er at det er god kvalitet med hensyn til tilgjengelighet, leservennlighet og relevans. Essensen i hva som anses som ulovlig bruk av KI synes å være sammenfallende på tvers av institusjonene. Opplysninger om KI-løsninger som blir tilbudt til studentene ble funnet på 18 av de statlige UH-institusjonenes hjemmesider, samt to av tre private som er gjennomgått i sekretariatets undersøkelse. Utvalget takket for en god oversikt over status ved institusjonene, og understreket at det er

differensiert på hvilket nivå dette ligger på de ulike institusjonene. Utvalget diskuterte om man skal trekke frem noen case med mer detaljert informasjon, for eksempel knyttet til saker om plagiat.

Sak 4: Juridiske rammer for KI i høyere utdanning

Innledning om KI-forordningen av Tommy Tranvik fra Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir). Tranviks presentasjon tok utgangspunkt i regulatorisk strategi og hovedreglene i forordningen, med hensyn til formål og virkeområde, bruksområder og risikonivåer, samt plikter for tilbydere og brukere. Tranvik presenterte også hvordan styring, samordning og håndheving av forordningen er organisert. Avslutningsvis delte Tranvik funn fra HK-dirs kartlegging av arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern i UH-sektoren, om utfordringer for etterlevelsesarbeidet.

Utvalget fikk tilsendt et første utkast til kapittel om juridiske rammer for KI i høyere utdanning i forkant av møtet. Hensikten med utkastet var å danne en felles forståelse i utvalget om regelverk det er viktig å kjenne til, og å konkrete bearbeide omtalen av regelverket som skal inngå i utvalgets sluttleveranse med hensyn til hvilke tema som skal dekkes og hvordan disse beskrives.

Gertie De Fraeye innledet kort om kapittelutkastet. Utvalget understreket at dette kan bli en viktig tekst for sektoren, med en klar og tilgjengelig overordnet beskrivelse av de viktigste regelverkene og sammenhengen mellom dem: KI-forordningen, Forvaltningsloven, UH-loven og personvernlovgivning. En anbefaling om bruk av case og konkrete eksempler var gjennomgående i tilbakemeldingene fra utvalget.

Sak 5: Høyere utdanning som system

Sigurd Jorem innledet kort om det første utkastet til tekst om høyere utdanning som system, som utvalget fikk i forkant av møtet. Formålet med å utarbeide dokumentet til dette møtet var å legge til rette for at utvalget har en felles forståelse av det norske systemet for høyere utdanning. Notatet beskriver aktørene og deres roller, og flere sentrale reguleringer fastsatt i eller med hjemmel i UH-loven.

Tilbakemeldingene fra utvalget var at teksten er god og nyttig i denne fasen av utvalgets arbeid. Diskusjonen indikerte at omtalen av institusjonelt selvstyre kan utvides, at man kan gi en mer utfyllende beskrivelse av egenarten til høyere utdanning, og at beskrivelsen av internasjonale dimensjonen kan utvikles. Sekretariatet vil revidere teksten i tråd med diskusjonene i utvalget.

Sak 6: Kunstig intelligente systemer

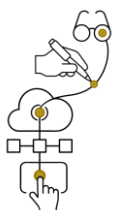
Sekretariatet leverte utkast til kapittel om kunstig intelligente systemer til utvalget i forkant av møtet. Målet med teksten er å redegjøre for hva vi mener når vi skriver om kunstig intelligente systemer, og hva det er ved disse systemene som gjør at de trenger å behandles spesielt. Utvalget ble bedt om å vurdere om de relevante egenskapene ved KI-systemer er beskrevet, slik at senere diskusjoner om muligheter og utfordringer er tilstrekkelig begrunnet, og om beskrivelsene er korrekte og tilstrekkelig utfyllende.

Ola Berge innledet med å oppsummere innholdet i utkastet. Diskusjonene i utvalget pekte i retning av at kapitlet bør inkludere en beskrivelse av kapabilitetene til KI-systemer, infrastruktur for KI, og flere arkitekturer og symbolske systemer. Videre vil en beskrivelse av teknologi-stacken være nyttig for å peke på ulike kompetansebehov. Teksten bør ha flere eksempler, som også har med applikasjoner. Sekretariatet vil revidere kapittelutkastet i henhold til tilbakemeldingene fra utvalget.

Sak 7: Hvilke utfordringer og muligheter reiser KI for eksamen og sensur?

Formålet med drøftingsnotatet om muligheter og utfordringer for eksamen og sensur er å gi utvalget et grunnlag for å presisere utfordringene og mulighetene som KI innebærer for eksamen og sensur. Det beskriver dagens eksamensregulering og eksamenspraksis, og dernest utfordringer og muligheter. Avslutningsvis beskriver notatet noen reaksjoner på utfordringene som er beskrevet. Sekretariatet ønsker tilbakemelding spesielt på om beskrivelsene av utfordringene og mulighetene er treffende, og om det mangler noen muligheter eller utfordringer knyttet til eksamen og sensur.

Erin Nordal innledet diskusjonen med en oppsummering av drøftingsnotatet. Utvalget takket for et velskrevet og godt organisert notat, og diskuterte spørsmål knyttet til vurdering bredt. Utvalget berørte tema som ressurs-spørsmål knyttet til vurderingsform, tillit til at HU som system gir riktig vurdering av studenters oppnåelse av læringsmål, vurdering av *KI-bruk* og vurdering *med bruk av KI*, tillitsrelasjon mellom student og underviser, og at bruk av KI-detektorer bør omtales i NOU-en. En idé er å bruke dilemma som sjanger til å diskutere vurdering. Mange av drøftelsene om vurdering bør løftes der hvor NOU-en tar opp hva som skal læres, og hvordan.

Sak 8: KIs implikasjoner for kompetansebehov og læringsutbytte i høyere utdanning

Sveining Skule, leder i Kompetansebehovsutvalget (KBU), presenterte deres arbeid med betydningen av nye teknologier for framtidige kompetansebehov, som er tema for utvalgets arbeid i 2024–2025. Formålet med utvalget er å frembringe den best mulige faglige vurderingen av Norges fremtidige kompetansebehov. Utvalget har vurdert hvordan digital teknologi vil endre arbeidslivet og hva som skal til for å lykkes med digital omstilling.

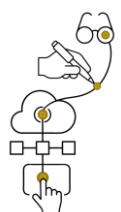
Mulige effekter av økt bruk av generativ KI er: Automatisering, med redusert bruk av menneskelig arbeidskraft; Økt produktivitet, uten redusert bruk av menneskelig arbeidskraft; Økt innovasjonskraft. Utvalget viser til at samfunnet trenger ulike former for digital kompetanse: generell, eller grunnleggende, digital kompetanse, fagspesifikk og spesialisert digital kompetanse. I tillegg blir et sett komplementære kompetanser viktige, inkludert kritisk tenkning, sikkerhetskompetanse, innovasjonskompetanse og juridisk kompetanse. KBU har formulert 11 påstander, som de bl.a. har benyttet i innspillsmøte. Denne teknikken er også noe KI-utvalget vil vurdere. Data som KBU har samlet inn kan også være verdifullt for vårt utvalg. Videre diskuterte utvalget tema som dimensjonering og HUs rolle i utvikling av grunnleggende-, fagspesifikk- og spesialistkompetanse,

Sak 9: Format for innspillsmøter og opplegg for Arendalsuka

Sekretariatsleder presenterte forslag til format for innspillsmøte, med innledning ved utvalgsleder fulgt, så forhåndsmeldte innspill fulgt av en åpen del hvor deltakerne i møtene fritt kan komme med innlegg. Forslaget ble godkjent av utvalget. Sekretariatsleder presenterte så forslag til opplegg for innspillsmøtet på Sørlandet spesielt innrettet mot profesjonsutdanningene. Utvalget ønsket at det åpnes for digital deltakelse i dette møtet. Sekretariatet arbeider videre med å forberede møtet i samarbeid med UiA.

Sak 10: Eventuelt

Utvalget diskuterte mulige tema og innretning for en eventuell delleveranse. Enighet i utvalget om at man ønsker å få til dette, det er mange som venter på informasjon – og det er en mulighet til å få ytterligere innspill til utvalgets arbeid. Leveransen kan være i form av noe skriftlig, et møte, eller en kombinasjon. Innholdet kan utformes som en rekke påstander (inspirert av KBU) eller dilemma, eventuelt sammen med kunnskapsgrunnlag. Det er også

en mulighet å presentere foreløpige anbefalinger fra utvalget. Sekretariatet vil arbeide videre med et forslag til neste utvalgsmøte.

Dagsorden for det tredje utvalgsmøtet, den 20. august, er diskusjon om hva slags implikasjoner KI-utviklingen har for hva slags læringsutbytte man bør tilstrebe, diskusjon om hvilke muligheter og utfordringer KI reiser for læringen, og veivalg for delleveransen. Sekretariatet sender drøftingsnotater og notat om delleveranse til utvalget før møtet.

